

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROJEKTU

**„Zielona Europa – zróbmy to razem” – edukacja jednostek
z województwa pomorskiego w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, zagadnień
energetycznych oraz zielonego transportu**

okres sprawozdawczy: **marzec 2016 r. – luty 2017 r.**

umowa nr WFOŚ/D/668/163/2016

Od momentu rozpoczęcia projektu w dniu **1 marca 2016 r.**, Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej” zorganizowało następujące działania mające na celu jego realizację:

Wizyta studyjna dla Radnych Sejmiku WP: Wspólna Polityka Rolna i Wspólna Polityka Rybołówstwa na lata 2014-2020 w Brukseli

Data: 29 luty – 3 marca 2016

Miejsce: Bruksela

Delegaci Sejmiku i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w ramach wizyty studyjnej w Brukseli odbyli cykl spotkań dotyczących unijnej Wspólnej Polityki Rolnej 2014-2020 oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa 2014-2020. Zorganizowane spotkania eksperckie z przedstawicielami Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE dotyczyły aktualnych kierunków działania europejskiej polityki rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, a także gospodarki morskiej i rybołówstwa. Poruszane tematy omówiły priorytety UE w zakresie obu polityk, ze szczególnym uwzględnieniem perspektyw dla Polski, a tym samym polityki regionalnej. Ponadto uczestnicy wzięli udział w posiedzeniu Komisji Zasobów Naturalnych (NAT) Europejskiego Komitetu Regionów, podczas której odbyła się debata ds. zdrowia na temat problemu marnotrawienia żywności w Unii Europejskiej.

Liczba osób, które wzięły udział w wizycie: 6 osób.

Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem:

<https://pomorskieregion.eu/wizyta-delegatow-sejmiku-i-urzedu-marszalkowskiego-wojewodztwa-pomorskiego-w-brukseli-n791>

"Finansowanie i dobre praktyki w projektach przyrodniczych i związanych ze zmianami klimatu"

Data: 19 maja 2016

Miejsce: Gdańsk

Seminarium było oficjalnym wydarzeniem partnerskim w ramach konferencji Green Week 2016 organizowanej przez Komisję Europejską w dniach 30.05-03.06 2016 r.

Podczas spotkania omówiono możliwości finansowania projektów środowiskowych na poziomie regionalnym oraz europejskim poprzez wykorzystanie dostępnych programów dedykowanych działaniom ochrony środowiska i związanych ze zmianami klimatu. Prelegenci przedstawili Program LIFE - jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu, którego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska. Zaprezentowano dobre praktyki w projektach oraz wskazówki w pisaniu wniosków przyrodniczych, a także możliwości finansowania projektów w zakresie ochrony środowiska ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Dyskutowano również na temat udziału w projektach międzynarodowych i pozyskiwania partnerów zagranicznych. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele instytucji regionalnych, uczelni, urzędów miejskich, biznesu oraz instytucji badawczych.

Liczba uczestników spotkania: 36 osób

Konkurs „Zielona Szkoła” (maj-czerwiec)

Data: maj – czerwiec 2016

Miejsce: Słupsk

Wspólnie z Miastem Słupsk zorganizowano konkurs dla słupskich szkół podstawowych mający na celu wyłonienie najlepszego projektu zazielenienia przestrzeni szkole. Projekty miały cechować się głównie wysoką wartością edukacyjną oraz ekologiczną m.in.. poprzez wybór gatunków rodzimych atrakcyjnych dla lokalnej fauny-mając na uwadze cele unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.

„Zwiększenie partycypacji społeczeństwa obywatelskiego w tworzeniu i we wdrażaniu polityk i strategii klimatyczno-energetycznych w ukraińskich miastach”

Data: 24-25 maja, 13-14 czerwca, 14-15 grudnia

Miejsce: Gdańsk, Łuck (Ukraina)

W dniach 24-25 maja zorganizowano w Gdańsku spotkanie partnerów otwierające działanie pt. „Zwiększenie partycypacji społeczeństwa obywatelskiego w tworzeniu i we wdrażaniu polityk i strategii klimatyczno-energetycznych w ukraińskich miastach”. Odbędzie się również szkolenie coachów ze Stowarzyszenia „Efektywne energetycznie miasta Ukrainy”, którego celem było przygotowanie coachów do wspierania zespołów w miast uczestniczących w ich własnej pracy

na rzecz realizacji zamierzeń inicjatywy. Kolejnym elementem działania były warsztaty zorganizowane w dniach 13-14 czerwca w Łucku (Ukraina) adresowane do przedstawicieli administracji samorządowej i organizacji pozarządowych z różnych miast ukraińskich. Warsztaty dotyczyły zaangażowania mieszkańców w realizację polityki energetycznej miasta i działań wynikających z zobowiązań zawartych w podpisanym przez burmistrzów porozumieniu. Celem szkolenia było przybliżenie uczestnikom ogólnych założeń partycypacji obywatelskiej oraz wskazanie podstawowych narzędzi umożliwiających prowadzenie działań informacyjnych oraz konsultacji społecznych zgodnie z przyjętymi standardami i dobrymi praktykami. W dniach 14-15 grudnia odbyło się spotkanie i warsztaty podsumowujące działanie. Podczas warsztatów przedstawiciele miast uczestniczących w działaniu m.in. prezentowali podjęte przedsięwzięcia angażujące partnerów lokalnych m.in. organizacje pozarządowe, lokalny biznes, społeczności lokalne.

Liczba osób uczestniczących w wizycie: ok. 30 osób.

Wizyty przedstawicieli instytucji oraz organizacji non-profit w ramach Dni Informacyjnych Horyzont 2020

Data: 14 oraz 19 września 2016

Miejsce: Bruksela

a) W dniu 14 września, w ramach zorganizowanej wizyty, przedstawiciele pomorskich jednostek non-profit wzięli udział w konferencji organizowanej przez Komisję Europejską: „Program H2020. Działania w dziedzinie klimatu, środowisko, efektywna gospodarka zasobami i surowce.”

Liczba osób, które wzięły udział w wizycie: 2 osoby.

Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/horyzont-2020-dziaanie-w-dziedzinie-klimatu-rodowiska-efektywnej-gospodarki-zasobami-n861>

b) W dniu 19 września, w ramach wizyty studyjnej przedstawiciele organizacji non-profit z Pomorza wzięli udział w konferencji organizowanej przez Komisję Europejską: „Program H2020. Bezpieczna, czysta i efektywna energia”.

Liczba osób, które wzięły udział w wizycie: 2 osoby.

Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/horyzont-2020-dziaanie-w-dziedzinie-bezpieczna-czysta-i-efektywna-energia-n862>

* Uczestnicy przygotowali sprawozdania z pobytu w Brukseli, które zostały przesłane drogą mailową dnia 8 października 2016 r.

Wizyta EUWRC 2016 w Brukseli

Data: 10-13 października 2016

Miejsce: Bruksela

W dniach 10-13 października 2016 roku w Brukseli odbyła się 14. edycja Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast pod hasłem przewodnim „Miasta i regiony na rzecz zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu”. W trakcie wizyty studyjnej, uczestnicy mieli możliwość podzielenia się swoimi doświadczeniami oraz wiedzą ekspercką w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego. Aby to ułatwić, organizatorzy wydarzenia zapewnili delegatom możliwość internetowego zapisu na wybrane przez siebie konferencje oraz spotkania. Nasi goście wzięli udział m. in. w seminarium zorganizowanym przez Biuro Regionalne Województwa Pomorskiego pt. „Urban regeneration as a tool in creating sustainable Europe” na temat zrównoważonej rewitalizacji miejskiej oraz “Effective water management and innovative solutions for municipalities”, które dotyczyło unijnej polityki zarządzania zasobami wodnymi, rewitalizacją miejską i ochroną środowiska.

Liczba osób uczestniczących w wizycie: ok. 45 osób.

Wizyta organizacji pozarządowych (NGO) na EUWRC w Brukseli

Data: 10-13 października 2016

Miejsce: Bruksela

W dniach 10-13 października br. do Brukseli przyjechali przedstawiciele najprężniej działających pomorskich organizacji pozarządowych. W EUWRC wzięło udział 6 osób z następujących organizacji: Fundacja Rozwiązań Ekoenergetycznych, Fundacja FOSA, Stacja Morska im. Profesora Krzysztofa Skóry, Instytut Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Elbląskiej pw. św. Józefa oraz Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość.

Uczestnicy mieli możliwość podzielenia się swoimi doświadczeniami oraz wiedzą ekspercką w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego, uczestniczenia w wybranych seminariach i konferencjach.

Seminarium EUWRC: Urban regeneration as a tool in creating sustainable Europe

Data: 12 października 2016

Miejsce: Bruksela

Debata w ramach partnerstwa regionów i miast: Urban regeneration as a tool in creating sustainable Europe. Prelegenci z każdego regionu partnerskiego przedstawili przykłady dobrych praktyk w swoich miastach/regionach, omawiając strategie regeneracji obszarów zdegradowanych - co udało im się rozwiązać i jakie problemy napotkali w trakcie realizacji swoich działań. Pani Ewa Pielak, prelegentka regionu pomorskiego z Biura Rozwoju Gdańska, zaprezentowała projekt rewitalizacji dzielnicy Dolne

Miasto. Projekt ten otrzymał tegoroczną nagrodę RegioStars w kategorii CityStar: innowacyjne rozwiązania sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi obszarów miejskich.

Ilość osób uczestniczących w seminarium: ok. 100 osób.

Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem:

<https://pomorskieregion.eu/urban-regeneration-as-a-tool-in-creating-sustainable-europe-n871>

Wydarzenie lokalne w ramach EUWRC: Effective water management and innovative solutions for municipalities

Data: 11 października 2016

Miejsce: Bruksela

„Efektywne zarządzanie zasobami wodnymi i innowacyjne rozwiązania dla miast” – wydarzenie lokalne i prezentacje w ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2016 w Brukseli z udziałem przedstawicieli Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych Barbary Utrackiej-Minko, Elwiry Ahmad oraz Justyny Rymon-Lipińskiej. Seminarium z udziałem prelegentów: Bernda Manfreda Gawlika z DG JRC Komisji Europejskiej oraz Kevina De Bondt z Uniwersytetu Vrije w Brukseli. Głównym celem spotkania było omówienie istotnych zagadnień związanych z unijną polityką dot. zarządzania zasobami wodnymi, rewitalizacją miejską i ochroną środowiska. Szczególnie ważny był temat rewitalizacji obszarów miejskich w ramach innowacyjnego zarządzania zbiornikami wodnymi w miastach, które wymagają zmian w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz efektywniejszego wykorzystywania zasobów.

Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniu: ok. 20 osób.

Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem:

<https://pomorskieregion.eu/efektywne-zarzadzanie-zasobami-wodnymi-i-innowacyjne-rozwizania-dla-miast-n870>

Wizyta studyjna przedstawicieli regionalnych w zakresie polityki przyrodniczo-klimatycznej w temacie "Innowacje w ochronie środowiska"

Data: 30 stycznia – 1 lutego 2017

Miejsce: Bruksela

W dniach 30 stycznia – 1 lutego 2017 roku odbyła się wizyta przedstawicieli instytucji regionalnych w zakresie ochrony środowiska. Tematem przewodnim wizyty były innowacje w ochronie środowiska. Dwa dni spotkań odbyły się kolejno z przedstawicielem Referatu ds. Środowiska, Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE w temacie unijnej polityki ochrony środowiska oraz prac Rady Europejskiej na pierwszą połowę 2017 roku, przedstawicielem Programu LIFE, reprezentantem Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Komisji Europejskiej w temacie unijnej polityki eko-innowacyjnej oraz reprezentantką Technopolis Group, Eco-Innovation Observatory, która przedstawiła zadania

platformy Eco-Innovation Observatory prowadzonej we współpracy z Komisją Europejską. Podczas wizyty uczestnicy wzięli także udział w 12. sesji Komisji ENVE Komitetu Regionów, w debacie na temat wyników sprawności dyrektyw dotyczących ochrony przyrody oraz współpracy międzyinstytucjonalnej nad przyszłym planem działania ulepszania ich wdrażania oraz w obradach Komisji Europejskiej dotyczących pakietu Unii Energetycznej.

Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniu: 4 osoby.

Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/zielona-europa-zrobmy-to-razem-wizyta-studyjna-innowacje-w-n924>

Stale działania informacyjne i promocyjne w zakresie ochrony środowiska oraz tzw. czystej energii i efektywności energetycznej:

a) udział w konferencjach, seminariach oraz spotkaniach z zakresu zagadnień środowiskowych w Brukseli

Do najważniejszych należy zaliczyć:

Green Week – Zielony Tydzień (1 czerwca 2016)

Udział w organizowanej przez Komisję Europejską konferencji środowiskowej Green Week odbywającej się pod hasłem „Inwestycje w zieloną przyszłość”. W czasie konferencji skupiono się m.in. na roli miast i obszarów wiejskich oraz powiązań między nimi w tworzeniu systemowej gospodarki o obiegu zamkniętym.

European Sustainable Energy Week (EUSEW) – Europejski Tydzień Zrównoważonej Energii (13-17 czerwca 2016)

Udział w sesjach podczas EUSEW 2016 oraz przygotowanie relacji z wydarzenia. Udzielono wsparcia przy organizacji wizyty Aleksandry Korczyńskiej, przedstawicielki Enspirion Sp. z o.o. w ramach prezentacji projektu LivingLab - inteligentnej sieci domowej, podczas konferencji w Brukseli. W projekcie mieszkańcy Gdyni testują pilotażowe rozwiązania do zarządzania energią w swoich gospodarstwach domowych, a tym samym w rzeczywistych warunkach oceniają, jak proponowane innowacje sprawdzają się w życiu codziennym.

Podsumowanie wizyty dostępne jest na stronie internetowej Stowarzyszenia pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/eu-sustainable-energy-week-2016-eusew-13-17-czerwca-n820>

Udział w Dniu Informacyjnym Programu LIFE w Brukseli (17 czerwca 2016)

17 czerwca br. odbył się w Komisji Europejskiej po raz pierwszy europejski Dzień Informacyjny Programu LIFE, instrumentu finansowego UE wspierającego nowe rozwiązania dla problemów dotyczących ochrony środowiska. Podczas spotkania zostały przekazane terminy naboru wniosków

na rok 2016 oraz najważniejsze zmiany dotyczące programu LIFE i obecnego okresu finansowania na lata 2014-2017.

Po spotkaniu informacje zostały przekazane w wiadomości mailowej (20 czerwca 2016).

LIFE programme workshop: good practice and project achievement w Brukseli (8 grudnia 2016)

8 grudnia 2016 r. odbyło się seminarium zorganizowane przez LIFE Programme – Communications Team na temat unijnych obszarów działania w dziedzinie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, które mogą otrzymać wsparcie w ramach funduszu LIFE Komisji Europejskiej. Podczas spotkania skierowanego do przedstawicieli biur reprezentujących władze regionalne oraz lokalne w Brukseli, zaprezentowane zostały główne obszary tematyczne Programu LIFE wraz z najlepszymi przykładami zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji projektów z poszczególnych państw członkowskich.

Po spotkaniu informacje zostały przekazane w wiadomości mailowej (19 grudnia 2016).

b) monitorowanie prac instytucji unijnych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska

W trakcie realizacji projektu pracownicy Stowarzyszenia na bieżąco monitorowali pracę instytucji unijnych w zakresie ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu. Zdobyte informacje we wspomnianym zakresie były przekazywane w trybie bieżącym do jednostek z regionu. Powyższe działania dotyczyły przede wszystkim prac Komitetu Regionów oraz Komisji Europejskiej.

W ramach projektu monitorowane były kwestie związane z ochroną środowiska, w tym z efektywnością energetyczną, czystym powietrzem i bioróżnorodnością, jak i również gospodarką wodno-ściekową; monitorowane były także informacje prawne dotyczące ekologii, bioróżnorodności oraz tematów pokrewnych.

c) udział w pracach Nieformalnej Grupy Bałtyckiej (iBSG)

Nieformalna Grupa Bałtycka (iBSG) to zlokalizowana w Brukseli sieć reprezentująca kilkadziesiąt biur regionalnych i organizacji z regionu Morza Bałtyckiego. Grupa inicjuje nowe formy szeroko pojętej współpracy na rzecz efektywnego wdrażania Europejskiej Strategii dla Regionu Morza Bałtyckiego, pierwszej strategii makroregionalnej w UE, oraz przyczynia się do zwiększania widoczności regionów bałtyckich na arenie europejskiej.

Udział w seminarium The Baltic Sea Area – frontrunner in digitalization. Notatka z wydarzenia: <https://pomorskieregion.eu/the-baltic-sea-area-frontrunner-in-digitalization-n889>

W seminarium uczestniczyło ponad stu przedstawicieli instytucji regionalnych, naukowych, badawczych z obszaru Morza Bałtyckiego.

d) udział w pracach sieci ERRIN (European Regions Research and Innovation Network)

W ramach działań związanych z siecią ERRIN pracownicy Stowarzyszenia działali w kilku grupach, w szczególności ds. energii i zmian klimatu, ds. niebieskiego wzrostu, ds. transportu oraz ds. biogospodarki. W ramach prac w sieci ERRIN pozyskiwane były informacje na temat przyszłych możliwości finansowania w ramach m.in. instrumentów LIFE+ oraz Horyzont 2020 (w szczególności działań w zakresie energii), jak również możliwości współpracy projektowej oraz bieżącej legislacji UE w przedmiotowym zakresie.

e) pomoc w nawiązywaniu partnerstw międzyregionalnych

- Stowarzyszenie na bieżąco informowało beneficjentów na wszystkich szczeblach o poszukiwanych partnerach do współpracy w projektach międzynarodowych.
- **24 marca 2016 r., Bruksela:** spotkanie z przedstawicielem ACR+ w sprawie propozycji koordynowania przez WFOŚiGW w Gdańsku działań regionalnych w ramach European Week for Waste Reduction. Przesłanie pełnego sprawozdania z propozycją (24 marca 2016).

f) monitorowanie prac nad programami wspólnotowymi w zakresie energii, ochrony środowiska i zielonego transportu

Pracownicy Stowarzyszenia podczas trwania projektu monitorowali w trybie bieżącym pojawiające się informacje na temat pozyskiwania środków na projekty w przedmiotowym zakresie w ramach nowej perspektywy finansowej. Informacje były regularnie wysyłane do jednostek w regionie oraz umieszczane na stronie internetowej www.pomorskieregion.eu.

g) publikacja informacji na stronie internetowej Stowarzyszenia i wysyłka informacji do zainteresowanych podmiotów z terenu województwa pomorskiego

Na stronie Stowarzyszenia na bieżąco publikowane były informacje na temat odbywających się konferencji i warsztatów oraz wykonane po ich zakończeniu sprawozdania. Zamieszczono ogółem około 48 aktualności dot. ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu zamieszczonych na stronie www.pomorskieregion.eu z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, bioróżnorodności, zmian klimatu, a także gospodarki wodnej oraz zielonego transportu.

Kluczowe informacje z ww. obszaru były również wysyłane drogą mailową do zainteresowanych podmiotów z województwa pomorskiego. W okresie realizacji projektu wysłano łącznie ok. 30 tego typu informacji. Korespondencja mailowa, około 26 wiadomości mailowych zawierających informacje z wydarzeniami w Brukseli (3 miesięczne zestawienia), zaproszenia do udziału w unijnych konsultacjach społecznych, najważniejsze kwestie z unijnej polityki dot. ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu: Green Week, Europejski Tydzień Zrównoważonego Rozwoju, EU Sustainable Energy Week, Horyzont 2020, Program LIFE, EUWRC oraz informacje dot. bieżącej działalności pracownika BRWP w projekcie.